

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 8 ՄԷՃ.
Յ Գաւառաց 10 ՄԷՃ.
Վեցամսեայ Կ. Պոլսոյ 4 ՄԷՃ.
Յ Գաւառաց 5 ՄԷՃ.
Իւրաքանչիւր թերթի գին 60 փր.
Յանուարի ամիսը մէկ անգամի հա-
մար 3 զուրուշ, երկու անգամի հա-
մար 2 զուրուշ, աւելի անգամներու
համար զատ ասկարհուծիւն կը լինայ:

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 30 նոյ.

Ազգային ժողովն այսօր բացուեցաւ
բայց նիստը բոլորովին աննշան եղաւ:
Վաղը դիւանաց ընտրութիւնը պիտի կա-
տարուի չորեքշաբթի ալ Նիստապահ—Մա-
րաշտիստին պատգամաւորը պիտի կար-
դայուի:

Համալսարանի կոմիտէն ազգային ժողովը
մէջ ունեցած բարեկամներուն նամակ մը
գրելով կը յորդորէ որ միասնաբար թեան
վերադարձն ուղարկելու պատճառ եղող
բան մը չընեն:

Պէրլին 30 նոյ.

Պաշտօնական ազգ. մը սուտ կը հան-
տեսուի լրագրաց հրատարակած այն
գրութիւնը թէ 1866 թ. բանակցութիւններ
կընէր են Սաքսոնիոյ թագաւորին հետ,
որովս զի զրաւական փոխարկութիւն
միասնաբար իր գահը Գերմանիոյ կայսեր
թողու:

Փարիզ 1 դեկտ.

Պ. Պիլիքի վերադարձն նախագահ ընա-
րուեցաւ ազգային ժողովին:

Պէրլին 1 դեկտ.

Բուսիոյ դատաւարական կայսրորդին
երէկ իրիկուն ասից մեկնելով Բեռլին
պարկ դնաց:

Փարիզ 1 դեկտ.

Ազգային ժողովն մէջ Պ. Տիւֆոր խօսք
աւելնով ձայն կը հռչակէ մէջ կեցած հա-
մաժամեթիւնը հասկնալու, և աւելցնելով
ժողովին այս մասը գէշատիտի ըլլալը հան-
րայականութեան հակառակ եղող որ և է
առաջարկութեան:

Նիւ Եօքը 2 դեկտ.

Սպանիական թեղանթիակիր շողե-
նաւ մը անդ դիւանայ Սթուան նաւ մը բըռ-
նեց Բուսիոյ ջուրերուն մէջ:

Վիեննա 2 դեկտ.

Բուսիոյ դատաւարական գործակատար
Պ. Փոթիֆորո որ վիեննայէն Պիլիքի
գնացած էր, մերքաղաքը վերադարձաւ,
և կը հետադարձէ իր լրագր. լիստանո-
թիւն ստացած է մարտական գաղափ-
րութիւնը կը բերու:

Սերպիա ալ Նիւննորքիակ գաղափարու-
թեան ծրագիր մը կը պատրաստէ:

Փարիզ 3 դեկտ.

Կատալոնիական թեղանթիակիր կաղ-
մաւորութեան և մանկ. վերաբերեալ օ-
րինաց ծրագրերը ժողովին ներկայացուց-
ն և ժողովն առաջին ընթերցումի ընդա-
նեց բանակին վերաբերեալ ծրագրերը:

Հռոմ 3 դեկտ.

Ազգային ժողովը կարիպարիկ հա-
մար 100000 ֆրանքի տարեկան թուակ
սահմանելու առաջարկութիւնը նկատու-
ղութեան առաւ:

Փարիզ 2 դեկտ.

Կը հետադարձէ իր Սահմանադրական
օրինաց խնդրոյն վրայ համաձայնութիւն
հաստատուէր է նախարարաց մէջ:

Նախագահին պատգամաւորը վաղը
պիտի կարդացուի ազգային ժողովին մէջ:

Պէրլին 3 դեկտ.

Արմիա կանխի գաղափարներն անհա-
ման կերպին յետաձգեցաւ:

Երեսփոխանական ժողովն որպէս որ
Գերմանական զորքանկից պետութեանց
ամենեւալ ժողովրդային երեսփոխանու-
թիւն ունենան:

Լոնտոն 3 դեկտ.

Անգլիական լա Բլաթտ շողեւնաւ,
որ հեռագրական պարտն կը տանէր Հա-
րաւային Ամերիկայ իւստանթի մօտ ըն-
կերպեցաւ, և մէջը դառնալով 73 հոգիին
60ը ծովակալ եղան նաւապետին հետ:

Լոնտոն 3 դեկտ.

Փոստ. Բոնա. 44 11/16
1865
1869 54 1/16
1871 —
1872 84 1/8
1873 54 5/8
Նոր փոխառութիւն 1 1/8
Անգլ. Բոնա. 93

Լիվերքու 3 դեկտ.

Բաւալի Միլիտար—Օրէն 8 1/8—
» Ֆայր Տօլէրան 54/8—
Գաղափար 15000 հաւ:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ:

Արդարութեան բարձրագոյն ա-
տենի Մուհաքէմաթի Ժիւզիւն նախա-
դատ Սէյիֆէտին Էֆէնդին Մէճէլլէ
Մէճիլիին նախագահ անուանեցաւ
փոխանակ ճէֆէտի փաշային՝ առա-
ջին պաշտօնին ալ վրան մնալով:

Հռոմի Օսմանեան դեսպանատան
նախար. առաջին քարտուղար Ար-
թիւն Էֆէնդին Սէյիլին Օսմ. ընդհ.
Հիւսպատոս անուանեցաւ:

Պէշիկիմաշի ոստիկանութեան գը-
լուխ Հաճի Հասան պէյ գնդապե-
տին Միլիտարի աստիճան տրուե-
ցաւ:

Վիեննա Սուլթանի երկրորդ կարգի

Օսմանիէ պատուանշան շնորհեց ծո-
վապետ Հօպարթ փաշային:

Բարձր. Մայր Թագուհին հրաւ-

ման բրաւ որ Գրքմէն 3000 զոյգ եղն
դնուին իւր ծախքով, և Անատոլի
սովետի երկրորդ քրմաց բաժնուն
ձրիապէս:

Խափանեալ Գար Տիւ Պօսթօր լը-

րագիրը վերադարձն հրատարակուե-
ցաւ հրաման ստացաւ Բ. Դաւիթ:

Մայրաքաղաքի հեռագրատան

պաշտօնեային Էֆէնդին Պարոն Է-
միլ Լաքօն հանձնարեց ու պարզ
գործիք մը հնարեց, որ Մօսկի հե-
ռագրական մեքենային յարմարե-
լով, միակ թելի մը միջոցաւ քանի
մը հեռագիր միանգամայն կրնայ
զրկել ու ստանալ կրտսի թէ արդէն
եղած փորձերը դաժանեցին:

Խափանեալ Բուսիոյ տ'Օրիան լը-

րագրին խափանը—Տնօրէն Պ. Հանլի
գրով ներում խնդրեց Մեծ—Եպար-
քոնէն իւր վերջին յաւելումով
Նորին Բարձրութեան գէթ ըրած ան-

փոյլ ահաբեկութեանց համար, և Մեծ
—Եպարքոն ալ ներում շնորհելով Պ.
Հանլիին գէթ բացած դատը վերջացուց:

Ահաւանդի Պ. Հանլիին առ Բարձր.
Մեծ—Եպարքոն ուղղած նամակին
որ երեքշաբթի օրը պատժական ա-

տենին առջեւ կարդացուեցաւ:

«Բարձրագոյն Տէր. Պ.

Վերջին նշաններ 19ին Բ. Դրան

մէկ հրամանագիրը Բուսիոյ տ'Օրիան
լրագիրը խափանեց:

«Այս փարզական անօրէնութիւնն
որ Լէֆանթ թաղիկ խափանութեան
տեւ կուգոր, իմ աւերմանն պատ-
ճառ էր: Ուստի գրգռութեանս ա-
ռաջին վայրկեանին մէջ այն հրամա-
նագրին ներքեւ մեկնութիւն մը գը-
րեցի և հրատարակեցի, որոյ մէջ
Ձեր Բարձրութիւնը թշնամանք տե-
սաւ իրեն և նախարարաց խորհրդին
խորհրդին գէթ, և պարտք համարե-
ցաւ այն հրատարակութիւնը ոստի-
կանութեան գուռը նստող պատժա-
կան առնին յանձնել, և կարծեմ
թէ կրնամ, առանց արժանապատ-
ւութիւնս զոհելու, դալ և ցաւ յայտ-
նել Ձեր Բարձրութեան այնպիսի խօս-
քեր գործածելու համար, որք օրի-
նաւոր վիճարկութեան սահմանը
կանցնին, յորմէ գուռը չհնչելու ջա-
նացած էի միշտ իբրեւ խափան:

Կը համարձակիմ յուսալ որ
Ձեր Բարձրութիւնն այս ինքնոյն-
ժար յետո կաշտան տեսնելով, կը
հաճի ետ կենալ ինձ գէթ ըրած գաղա-
փաւն:

Մնամ Բարձրագոյն տէրու-
թեան Ձերում ամենախոնարհ և ա-
մենահաղաւթ ծառայ:

Ս. Լաֆաշ Էֆէնդի

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ	
ԵՍԶԱՄԵ ՈՒՄՈՒՄԻԷ	
22 նոյ.	ուրաթ իրիկուն 49.23
23 »	չարտի աստուտ 49.27
Բացուեցաւ 49.20	
Կէս օր Կ. Պոլսի 22 նոյ.	

Յօդ. Է. Ժէն. Բարի բաժնիք Անգլ. լիւր. 8 1/4	
« Փոխանակութեան »	5 24
Կ. Պոլսի Պանդային »	6 10
Բրէտի Ժէն. Բարի »	11 15
Բրէտի Օսթրո—Սիւրք »	
Կրիպիտի Էֆէնդի »	Յոս. 125 1/4

Փոստ. 1863 »	346
» 1869 »	354
» 1872 »	274 1/2
» 1873 »	84
» 1873 »	262
Թրամուէյ Օսմ. լիւր »	5 35

ԲՆԱՅՈՒՆ ԳՐԱՄՈՑ

22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ	
Անգլ. Էրոս զուրուշ 140.26	
Կ. Պոլսի Էրոս » 87.32	
Կ. Պոլսի Պոլսի » 89.40	
Գ. Բարի » 54.25	
Հինգ ֆրանք » »	
Հինգ ֆրանք » 404.45	
Պրէմի » 128	

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

Ազգային ժողովն երէկ ըստ սո-
վորութեան Ղալաթիոյ եկեղեցին
գումարեցաւ ընդհանրապէս թեմա-
մէն. Ս. Պատրիարք Հօր և Ատենա-
պետութեամբ մեծ. Բուսիոյն Է-
ֆէնդին:

Ժամ 7 1/2ին Ատենա բացուելով,
նախընթաց նստին ատենագրութիւ-
նը ընդհանուրէ ետեւ, որովարդին
անցնելէ առաջ Ս. Պատրիարք Հայրը

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Դուրս գացած լրագրաց հան ու-
նեց իմաստագրութեան վրայ:
Լրագրաց վերաբերեալ նամակ
կամ որ եւ իցէ գրութիւն իմաստագիր
—Տնօրէնին պիտի ուղղուի, Կ. Պո-
լսի, Չինիլի Խան, Մաքիսի գրասեն-
եակը:
Համար. Ժամ. Էֆէնդի Էֆէնդի
ժակ չընդունուիր:

ժանոյց ժողովին թէ վսեմ: Արաւհամ
փաշայ և վսեմ: Սարգիս պէյ Պաշ-
եան ազգային պարտուց վճարման
համար 3000 լիւրա շնորհեցին ազգին,
և տաւարիկեց որ ժողովը շնորհա-
կարութեան քուէ տայ այս մեծ շնոր-
հըն ընող երկու անդին բարերարաց,
նոյնպէս և այս շնորհին միջնորդ գը-
նող Մաքիսի Խան վսեմաշուք Սի-
մոն պէյին:

Ժողովը միաձայնութեամբ շնոր-
հակարութեան քուէ տուաւ նախ վը-
սեմ: Արաւհամ փաշային և վսեմ:
Սարգիս պէյին համար, պարտք գը-
նելով դիւանին վրայ որ այս շնորհակա-
րութիւնը յատուկ ուղերձով մը հա-
ղորդէ յիշեալ երկու ազգապետ բա-
րերարաց. յետոյ գարձեալ շնորհա-
կարութեան քուէ տուաւ Սիմոն Ս.
Պատրիարք Հօր և վսեմաշուք Սիմոն
պէյին, որք իրենց պատկառելի միջ-
նորդութեամբն այս շնորհը ձեռք
բերելու պատճառ եղան:

Յետոյ ժողովն օրակարգին ունց-
նելով Կ. Պաշ. Ժողովը պալատ մեջ
անդամաց ընտրութեան ձեռնարկեց,
և արդէն ընդունուած ցանկին մէ-
ջէն քուէից բացարձակ առաւելու-
թեամբ Բաղդ. Ժողովը անդամ ընտ-
րեց հետեւեալ Մեծ. անձինքը:

Միւրաի Էֆէնդի Լուսան	
Սարգիս »	Արաւհամեան
Արաւհամ »	Հարենց
Յակոբ »	Կոստանդեան
Կարապետ »	Փափաղեան
Խաչիկ »	Ալեանագեան:

2. Իսիէկէն Էֆէնդի և այլոց
ներկայացուցած հարցմանց մէկ քա-
նիկն պատասխան տրուեցաւ, մէկ քա-
նիկն ալ Նախաքննիչ դիւանաց յը-
ւեցան:

3. Հին ատենագրութեանց վաւե-
րացման խնդիրը մէջ գրուելով կարճ
վիճարկութեան մ'ետեւ ամենեւալ
ընդունուեցան ու վաւերացան, հան-
գեքն որովամբ որ անցեալ տարի
Խրիմեան սրբազանի հրաժարման մի-
ջոյն ազգային ժողովը ուղղուած
պաշտօնական թուղթերն ալ ժողով-
ին ներկայանան:

Այս երրորդ որոշումէն ետեւ ժա-
մը աստը գնացած ըլլալով ատենը
գոյուեցաւ 15 օրէն գումարուելու
որովամբ:

ՊԱՇՏՈՆԱՆ ԵՄԵՆԻՅՈՒՆ

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

Իւսիկուտարի Ս. Կարապետ եկե-
ղեցւոյ ֆէհրիմանեան Տ. Խորէն քա-
հանայն կրօն. ժողովը որոշման մը
վրայ անգամեւ հարցում մը հրատա-
րակած ըլլալով Հայրենիք լրագրին
մէջ ժողովէն կոչուեցաւ, և խոստու-
մանով իւր պակասութիւնը, խոս-
տացաւ ցոյց տրուած պատճենը ճը-
շ:

գիւ ստորագրելով հրատարակել 'ի նոյն լրագրի 'ի բուժութեան լրագրի մասնաց :

Բայց իւր խոստմանը գրեթէ չարարեալ և անճիշդ հրատարակութիւն մ'ընելուն համար՝ դարձեալ կոչեցաւ յատենան խորհրդիս, և փոխանակ յանցանքն ընդ ունեւոր՝ եկեղեցականի մը անվայել ընթացիւք վարուեցաւ խորհրդին դէմ: Եւ թէ պէտք Ամեն Պատրիարք Ս. Հօր հրամանաւ՝ Պատրիարքական փոխանորդ հայրը խրատեց զինքը որ խորհրդին ներողութիւն խնդրէ, բայց նա չուզեց ընդունիլ Ամեն Ս. Հօր այս հայրական առաջարկութիւնը:

Սոյն ընթացքը թէ և արժանի էր պատժոյ, բայց կրօնական ժողովն առ այժմ արժան համարեց 'ի խրատ Տ. Խորէն քահանային և զգուշութիւն այլոց՝ հրատարակու յայտնել թէ յիշեալ քահանայն յատենի խորհրդիս Պաշտօնական յանդիմանութեան արժանի դատուեցաւ:

29 Նոյեմբեր 1874 (ԿԻԻ)

ԹՂՈՒՍԱՅՈՒԹԻՒՆԻՆ ԵՆԻՍՏԱՆԻ ՆԻՆԻՍԻ ԲՈՐՈՂԻ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՍՄԵՆՍՅՈՅ ՀԱՅՈՑ Բ.

Թարգմանութիւն 'ի Ռուսաց լեզուէ հայերէն: Թարգմանութեան նախաբանն Ներքին գործոց Լանսլայնի առ Ժողովոյն Պարբերական Կոմիտէին առնալով հայտնի է: Ս. Առաքելայն Շահապէսէն Կոմիտէին 'ի 30 Ապրիլ 1836-ին, համարում 80:

Թարգմանութեան կամ և իւր ընթացքին հրամայել զի Դուք, բարձրագոյն և փառանքալուստ, առաքելայն 'ի Ձեռն 'ի Ստանուլուսի պատգամաւոր 'ի պատուաւորագոյն անդամաց Հայոց Լուսաւորչական հոգեւորականութեան, յաղագս ներկայ դատներոյ 'ի ժամբարազան ծիսակատարութեան նըն թագաւորութեան Նոյն կայսերական մեծութեանց:

Հաղորդելով Ձերմէ Սրբութեան զայսմ բարձրագոյն կամաց առ պարտաւորեալ կատարումն, հարկաւոր համարիմ յարակցել թէ 'ի միասին ընդ սմին հետեւեցաւ բարձրագոյն հաճութիւն վասն ներկայ դատներոյ 'ի ժամ 'ի միասնականութեան թագաւորութեան, որպէս տեղական վիճակաւոր Առաջնորդի Նախնիականաց և Բեաւարայից Արքեպիսկոպոսին Հայոց Մատթէոսի, որում զայսմանէ ինչ անդէն յայտնեցեալն է:

Իսկ զայսմանէ, զոր Ձեռք, սղորմած Տէր, կամ լիցիլ նշանակել յինքնէ պատգամաւոր, խանարհար խնդրեմ ծանուցանել ինձ:

'ի վերայ իսկականին ստորագրեալ է Սերգէյ Սաւելիանովի Լանսլայն:

Պարտական սոյն գրութեան Միջնորդ Ներքին գործոց Լանսլայն 'ի 6 յունիս 1836-ին համարում 212 Ներքին Կոմիտէին:

(Թարգմանութիւն 'ի Ռուսաց լեզուէ:)

Ի մինն անցեալ յունիսի, ես պատիւ կալոյ ստանալ զյարգելի հաղորդութիւն ձերոյ 30 ապրիլի անցելոյ, համարում 80, յորում հաճիք հաղորդել ինձ զերկուս բարձրագոյն հրաման 'ի հետեւեալ ձևս:

1. Թէ թագաւոր կայսեր կամ և իւր բարձրագոյն հրամայել զի ես առաքելոց յինքն 'ի Ստանուլուսի յառաջիկայ օգոստոսն զվր պատգամաւոր իսկապատեալ անդամաց Լուսաւորչական Հայոց հոգեւորականութեան, յաղագս ներկայ լինելոյ 'ի ժամ որբարազան ծիսակատարութեան թագաւորութեան նոյն կայսերական Մեծութեանց և

2. Ըր հաղորդելով ինձ զայսմ իւր բարձրագոյն կամաց առ պարտաւորեալ կատարումն, բարձր Գերագոյնց ցութիւն ձեր հաճիք յարակցել թէ 'ի միասին ըստ սմին եղև բարձրագոյն հաճութիւն վասն ներկայ դատներոյ 'ի ժամ ծիսակատարութեան թագաւորութեան, որպէս տեղական վիճակաւոր առաջնորդի Նախնիականաց և Բեաւարայից Արքեպիսկոպոսին Հայոց Մատթէոսի, որում Ձեռք արդէն յայտնեցեալն է զայսմանէ: Իսկ զայսմանէ, թէ զո՞ւր ունեցիմ ես նշանակել յինքն պատգամաւոր, խնդրէք զուք, իջորմած տէր, ծանուցանել Ձեռք:

Այսպիսի հաղորդութիւն Ձեր պատգամաց ինձ զվիշտ հաղեւան, զվիշտ անբաժնելի, վասն զի պարտ է նա հասուցանել վերս և համայն Հայկազնից: Ինձ ըստ այնմ, զի ես զրկեալն եմ՝ որպէս տեսանի՝ յամենայնորում հայեցեալոց: Իսկ հայկազնէք բնակեալք ընդ ամենայն ծագս աշխարհի ըստ այնմ, զի ես նա այնմ պահու, այնմ ժամանակի, երբ զլուս եկեղեցւոյ նորա արկեալ կայ 'ի մուսայան, թողեալ կայ, ո՞չ է թողարեալ անդ՝ ուրանոր նա պարտէր ներկայութեամբ իւրով առաջի առնել զնոյն իւրանանութիւնն, զմեղիմ յանկութիւնն և զղղացմանն անկեղծ հաւատարմութեան նոյն, զնոյն անդուրուելի յոյս առ հօր պաշտպանութիւն կայսերն Ռուսաց, որպէս թագաւորութիւնն համար լիցի վասն նոյն որպէս ձայն երկնային զանգակահարութեան:

Բայց ո՞չ պարտ է հասուցանել զայս քաղցր ձայն զանգակի 'ի լուր Հայադեղեաց հեռաւոր կողմանց Պարտականի, Հնդկաստանի, Տաճկաստանի և յայլ ամենայն կողման աշխարհի, եթէ ո՞չ՝ զլուսն եկեղեցւոյ նոյն, եթէ ո՞չ՝ ես Պատրիարք կաթողիկոս ամենայն Հայոց Ներքին: Ես և յիւրաքի ես առաջին պարտիմ և պարտաւոր եմ շարժիլ և հարկանել զհայկազն լեզուակ այստի անբաժնեալեանն զանգակի, բայց ես առ ապարադութիւն իմ և առ սրտաբեկութիւն համայն աղբի Հայոց, ես թողեմ կամ առանց մտադրութեան մինչև անգամ այնպէս, զի առ այս նուազ անուն իմ ո՞չ միայն 'ի շրջանս թագիւ պատկազ Արքեպիսկոպոսին 'ի թագի Ձեր անգամ չը յիշի արդարեւ այնպէս, որպէս թէ ես Պատրիարք կաթողիկոս ամենայն Հայոց չկամ:

Բայց ո՞չ, ո՞չ թողարեցից ես և զստուեր կարծեաց, թէ այսպիսի անմտաւորութիւնք առ իս լինելն ուղղակի կամը Նորին կայսերական մեծութեան, պաշտպանիմ աղբի Հայոց, վասն զի ոչ ես, ոչ Հայադեղեաց այնքիք՝ փոստհանաւ կարծել գեւ ո՞չ իւրք չեմք փոստակեալ զայսպիսի անմտաւորութիւն, ոյր վասն և ես ունիմ զիւրաւացի առիթ կարծելոյ թէ զմադի՞ արդեօք այս ամենայն 'ի խորամանկ հնարից Նախնիականաց և Բեաւարայից Հայոց Արքեպիսկոպոս Մատթէոսի, որ՝ որոնեալ ինքեան զփախուստ 'ի ներկայանալոյ 'ի սինոդն սրբոյ Էջմիածնի, ուրոյ դատաստանին ինքեանի նա յոյժում յաղագս անհնազանդութեան իւրոյ առ օրինաւոր հոգեւորն Նորին իշխանութիւն, առանց իմոյ դիտութեան և հրամանի, փոխանակ իմ անաճնի՝ ընդ պատրուակաւ հիւանդութեան զնոյնեալ 'ի Ս. Պետրոսի և Պաւլոսի որպէս թէ վասն թշուալութեան, չը կշռալ զանալով թէ վասն թշուալութեան՝ ընդ հակառակս 'ի Պետրոսի և Պաւլոսի:

Իսկ 'ի հակառակ դէպք զի՞նչ կարծել զի՞նչ անել արդեօք զայսմանէ, զի դուք Պարոն նախարար, յոյլ ամենայն թուղթն ըստ այլ գործոց վերագրեցելոց առ եկեղեցին Հայոց, կշտամբելով զանօրէնութիւնն իմ, դուք ինքնին կրկնէք, որպէս զի բարձրագոյն հաստատեալ 'ի 11 մարտի 1836 ամի կարգադրութիւնն (Պօլօթէնիէն) յաղագս կառավարութեան գործոց Լուսաւորչական Հայոց եկեղեցւոյ՝ կատարեցի յամենայնի և ամենայն իսկութեամբ, որպէս ըստ գործոյն յաղագս եկեղեցական գումարաց՝ ընդ անօրէնութեամբ Առաքելականոյ Սերովքէ Արքեպիսկոպոսին, զոր աղբակեալ նորին Հռոմէական կաթողիկոս հետամուտ լինին յալքշտակել 'ի մերոյ եկեղեցւոյ, այլ ես ամենայն կերպիւ ապացուցանեմ թէ ըստ նախնաւոր կանոնաց և ծիսից Հայոց եկեղեցւոյ և աղբի՝ այսքիկ գումարք ո՞չ այլում ումք կարեն պատկանել, եթէ ո՞չ մի միայն եկեղեցւոյ: Բարձր գերագոյնութիւն ձեր գեւ. յամեն 1851 հաղորդագրութեամբ Ձերմէ 'ի 17 Օգոստոսի համարում 2286, հանդէպ պատասխանաւորութեան իմոյ թէ՛ զՊօլօթէնիէն զայն յօրինեալ կաղմեալ են արքաներովմաք, թէ՛ Հայք Հնդկաստանի բողոքեալ են ընդդէմ նորին, և թէ՛ 'ի հետեւեալ այսորի՝ այժմ 'ի նոր հանդուցեալ կայսեր Ներքին Պաշտպանի կամ և իւր յանձնել ինձ զվերահայեցողութիւն այսր Պօլօթէնիայի գեւ. Պարոն նախարար, դրէք առեալ այսու բառիք, զմտանալով 'ի դատարարութեան այն 'ի թէ յում 'ի կարէր լինել առաջնորդեալ 'ի «ժամ» յօրինման կարգադրութեանն (Պօլօթէնիայի) յաղագս կառավարութեան գործոց Հայոց եկեղեցւոյ՝ «վերոնշանակեալ կարգն որ յաղագս գոյից կուսակի՞ն անձանց, ես գտաւնեմ, զի այն այս Պօլօթէնիէն միւսեալ գոյով 'ի զօրութիւն օրինաց՝ պարտի իսկութեամբ աճիլ 'ի կատարել» նմանապէս ըստ այլում գործոց, 'ի մասին Նախնիականաց և Բեաւարայից վիճակի, դուք գեւ ո՞չ 'ի վաղուց՝ այն է 'ի 11 ապրիլի ներկայ 1836 ամի համարում 1003 հաճիք զըրեւ առ իս թէ՛ հասարակութիւնն Հայոց Նոր Նախնիական քաղաքի և հնդկաց մերձակայ սահմանակից զիւրօրէնց Հայոց՝ մասայց զըրդք դաւորինի՝ առանց ամենայնի ապահովութեան՝ պահելոյ աստիճանաւոր Յարութիւնի յալքեանց զեկեղեցական գումարս Նախնիական քաղաքի ցհարկը հաղար բուսիլ արժամոյ, նա՞ որ չունի 'ի հասարակութեանն զինականաւոր առ այն իշխանութիւն, ո՞չ 'ի վիճակաւոր Առաջնորդէն զըրեւ ծուռն, և որ զնորդօրութիւնն իւր արդարացուցանէ հրամանօք ստացելով յինքն 'ի Նախնիականութեան, թէ՛ սոյնպիսի կարգ կառավարելոյ զեկեղեցական գոյն՝ բողոքովն հակառակ է բարձրագոյն հաստատեալ Պօլօթէնիէն, և ապա նկարագրելով զնոյն իսկ հաստատում այսր Պօլօթէնիէն՝ հա-

(1) Լազարեանք:

ճիւր շարունակել թէ 'ի հետեւեալն այսորի՝ բարձր գերագոյնցութիւն Ձեր 'ի միասին ընդ սոյն հաղորդագրութեան Ձերոյ առ իս՝ առաջագրեալ էք Արքեպիսկոպոսին Նախնիականաց և Բեաւարայից՝ վերոյիշեալ Մատթէոսին, որպէս իսկապատ 'ի բարձրագոյն հաստատեալ նմա վիճակին հոգեւոր իշխանաւորի, յաղագս անյայտ 'ի գործ գնելոյ զկալեալն 'ի նմանէ միջոցս առ 'ի վերահանդէն 'ի Նախնիական քաղաքի զօրինական կարգ 'ի մասին կառավարութեան եկեղեցական գոյից, որք պարտին յանձնել 'ի տեսութիւն ընտրեցեալն 'ի հասարակութեանէ էրէցս փոխանին ընդ պարտաւորապէս ստատիկ տարեկան հաշուաւորութեամբ: Իսկ Նախնիական և Բեաւարայից զեկեղեցական Ղուպեանութիւն հաճեալ էք զըրեւ վասն անօրինելոյ, որպէս զի տեղական քաղաքական իշխանութիւնն, 'ի դէպք չկամելոյ խալիքեանի կատարել զօրինաւոր պահանջմանս վիճակաւոր իշխանութեան ըստ գումարեցելոյն այժմ 'ի Պետրոսի և Պաւլոսի Սերովքէ Արքեպիսկոպոս Մատթէոսի, յուցեցէ այսմիկ վերջոյն զպարտաւորեալ գործակցութիւն: Յետ այսորիկ հաղորդակցութիւն Ձեր հաճիք բովանդակել այնպէս, զի ծանուցանելով զայսմանէ ինձ կաթողիկոսի և ունեւոր 'ի նկատի՝ զի 'ի վերայ հիման 33 յօդուածոյն 3 հատուածոյ Պօլօթէնիէն 1836 ամի, վերահայեցողութիւնն 'ի վերայ կարգի կառավարութեան գոյից լուսաւորչական Հայոց եկեղեցւոյ մնայ 'ի վերայ պարտաւորութեան Սինոդի սրբոյ Էջմիածնի, դուք հարկաւոր համարել խնդրել յինքն գործուցանել առ այս դառնաճին մտադրութիւն Սինոդի և զնել 'ի վերայ նորա զօստակին և զանշուշտ պարտաւորութիւն վասն անխնայ հսկելոյ, որպէս զի բարձրագոյն հաստատեալ Պօլօթէնիէն յաղագս կառավարութեան գործոց եկեղեցւոյ Հայոց կատարեցի յամենայնի և ամենայն իսկութեամբ:

Ահա՛ Ձերք բարձր գերագոյնցութիւն, թէ սոյնպիսի են այժմ հանդամանք, յորժամ նորա հակառակ են իմոյ անօրէնութեանց, վասն զի և զանգատանք Նախնիականաց և հաշուածն աստիճանաւոր խալիքեանի՝ են խորամանկական հնարք Մատթէոս արքեպիսկոպոսի՝ պաշտպանելոյն ձեռամբ ուրումն գերդատանի (1) ի Պետրոսի և Պաւլոսի, 'ի հաճոյս որոյ ես ոչ կարացի զոհել զկանոն եկեղեցւոյ, (2) յայժամ 'ի մէջ բերի բարձրագոյն հաստատեալ Պօլօթէնիէն 1836 ամի: Բայց զիւրդ կարաց պատահել: Ա. զի դուք ունեւոր առաջի տալց զճարտարաշուքիւն աստիճանաւոր խալիքեանի՝ որ յառաջ բերէ զիմ հրամանս, դուք, Պարոն Նախարար, ոչ բարեհաճեցայք նախ յինքն հարցանել զայսմանէ: Բ. զի բարձր Գերագոյնցութիւն Ձեր՝ որպէս դուք ինքնին հաճիք զըրեւ, ունեւոր առաջի տալց, զի 'ի վերայ հիման 33 յօդ. Գ հաստատածոյ կարգադրութեանն 1836 ամի, վերահայեցողութիւնն 'ի մասին կարգի կառավարութեան գոյից Լուսաւորչական եկեղեցւոյն Հայոց անկեալ գնի 'ի վերայ պարտաւորութիւնն Սինոդի Սրբոյ Էջմիածնի, դուք, Պարոն նախարար, չհամարեցայք նոյն-

(1) Լազարեանք:
(2) Յաղագս պատկեր զերկուս զըրեւ երկուս քեռորդոցն՝ այլ հակառակ կամոյն Ներքինի՝ Մատթէոս արքեպիսկոպոս ինքն զնոյն Պետրոսի և Պաւլոսի:

պէս հարկաւոր զայս գործ թողուլ
ու զգալի ի կամս և ներդրածութեանս
յըն Սինոդի, այլ ընդհանրապէս սո-
քին, դուք առիթ յանձն դամենայն,
և արարիք զհետեւեալիս (էնդրդիկա-
կան) կարգադրութիւնս. իսկ յետոյ
թողուք անդրէն զայն իկամս Սինո-
դի, որ յետ անօրէնութեանց Զերոյ
պարտի համարիլ զինքն միանգամայն
ճշեալ և հետեւեալ զընկալ՝ կեր-
պիւ իւրեք՝ ի հարկից տուեալից զայն
թէ իրաւի է արդեօք, զի տասնհա-
նասր խալիքեանն արդարեւ պահէ
առ ինքն յհարկը հաշար բուպիւս
արծաթոյ :

Հիշեալ ըստ

ԼՈՒՆԻՏՐԱԿՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐԲ

1/1000 100 րը 5

Բամպակ

Ատանայ Թարսուս, հօս 7 1/4—7 1/2
Վրաստ. Պարսիկ — —
Պարսիկ, Կէյլ, Մայլոս — 8—8 1/8
Բուրդ լուսնուած
Բուրդ, հօս 13 1/2—14
Անտուր, — 13—14

Բուրդ չլուսնուած

Էսկի Շէհր, հօս 7 1/2—8
Եօզլու, Էսկիլու — 6 1/2—6 3/4
Քասապալ, — 10 1/2—11 1/2
Բուրդ պղծ (թիթիլ) Էսկիլու 43—44
" " Բ. տեսակ — 30—35
" " Պէյլապար, Բասթ — 39—43
" " Վան եւ պղծ — 48—28
Մարթ պղծ, 6 1/2—12 1/4, 1 1/4 125
" զատիկ զոյգ — " "

Մետաք

Պրուսակ, հօսան — 1. 100
Բարբա, Կէյլ — 160—220
Պարսիկ, Սերիս — 30—32
Խոզակ չոր
Պրուսակ, Սերիս հօս 40—45 125
Մակած — 28—32

Ճէհր

Կեսարիս, Էսկի, հօ 45—45 1/2 100
Խարիլու, Թոզլու — 42—42 1/2
Գապի (թիթիլ) — 32—36
Կանեփ Սնուս — 4 1/2—5 125
Ափիսն ա. տեսակ — 580—600 109
" վար — 420—500
Կտաւոս, Էրիլ — 37 1/2—38 125
Սուսամ, օս — 4—4 1/2 րը 1. 125
Անիսն Բիտիս, օսան 9 1/2—10
" Բուրդի — 4 1/2—5 1/2
" Սնուս — 3 1/4—3 1/2
Քանեփ (թիթիլ) — 4—4 1/2
Ձէթ Միտիլի և Արամիթ հօս —
5—5 1/2 րը 107

" Կերիս հօս 5 1/2—5 3/4
" Բիտ — 8 1/2—9
" Մուտանեա 6—6 1/2
" Զուսուս, Վոլոս 6 1/2—7
Օճաւ Բաւարիս հօս 5
" Հանիս — 4
" Բէթիս — 4 3/4
" Միտիլի — 4 1/2—5 1/4 1. 125

ԱՐՏԱԳԻՆ ԲԵՐԲ 1. 100

Խաշէ Բիւս Ա. տես 100 օս 1500—1600
" Բ. — — 1280—1350
" Գ. — — 1100—1220
" Եւմէ — 45—46 1. 104
Շաքար փոշի Հոյ, Կենդ. 230—231 1. 103
" Գաղղ. — 232—234
" Գրուս Էրիլ — 262—264 1. 100
" 3 — — 260—262
Պղպեղ Ա. և Բ. տես օս 10 1/2—10 3/4
Մեխակ (զարէնիլ) — 24—25
Խուսի Կենդ. — 240—300
Լեզակ (չիլի) Պէլի — 110—140
" Մարթ — 70—80
Որդան կարմիր (զարմը) — 42—45 1. 104
Բէթիլ (կաղ) Ա. տես 52—54 1. 100
Սրարմալիլ ըստ տես — 69—108
Ապակի — 19—20 րը
Զայ Գոնիս հօս — 18—25 1. 105
" Բէթիլ օճակ — 45—420
Բրինձ ճէնով 100 րը — 42—43 րը
" Հիդի — րը 135—160 1. 100

" Եղիկտ օս 3 1/4—3 1/2 1. 120
Ռոմ Անդր — 8 րը
" Ամեր Թրիկտ — 9—13
Կարաղ Եղ Սիպիլ օս 14—14 1/8 105
" Թրիկտ և Բուր — —
Հարալ Բուր — հօս 8—8 3/4
" Բուր — 9 1/2—11 125
Խալիար Ա. տես — 36—38
" Բ. — — 31—34

ՄԵՏԱՂԳ

Երկաթ Թրիկտ անուր 215—216 400
Չոլաճ և շրթ Կենդ. — 80—88—98 106
Բեւոյու — 154—170
Տախտակ — 115—120
Շիլի — 140—
Պղինձ Անդր — հօս 15 1/2—16 1/2 1400
Չիլի — 101 — 112—113 րը
Անդր — Կենդ. 680—
Կապար տախ և խոզիլ — 165—170 404
Թանուր (թէնիլ) 2 անու 340—345 400
Բարթիլիս Կ. 15/48 50 րը 90—92

ԱՐՄՏԻԲ

Գորեն կարծր, Ազարի Էրիլ 35—38 120
" " Խամիլիլ — 35—37
Կերպ Ազարի — 33—35 120
" Գանուր — 32—34 1/2
Կարծր, Պալլուր, Պարիկ — 35—37
" " Բուրդիլ, Ազար — 35—38
Գորեն կարծր, Գանուր — 32 1/2—34
" " Բուրդիլ — 33 1/2—34 1/2
Եղիկտայր, Գանուր — 17 1/2—18 1/2 400
" Բիթիլ, Օրտու — 18—18 1/2
" Բուրդիլ — 26—27 125
Գարի, Գանուր — 17—18 1/2
" Բուրդիլ — 17—18
Վարսակ (Երիլ) Անու —
" Բուրդիլ — 13 1/2—14
Համար (Հալտար) — —

ԱՆԻՐ

Օտիս Ա. տես 60 հօս 135—140 1. 100
" Բ. — — 126—130
" Գ. — — 117—121
Խարայ ըստ — 88—118
Կալայ Ա. — 117—120
" Բ. և Գ. — 108—106
Բնիկ Ա. — 120 հօս 240—245 125
" Բ. և Գ. — 240—234 125

ՄԱՆԻՏԱԳՈՐԱ

Մաշուր

Թ. — 3—7 րը 6 1/2—6 3/4 105
Մէթիլի 4—9 — 7—7 1/2
Լօնի Բիթիլ 3—6 — 7 1/2
" 3—9 — 7—
" 7—9 — 6 1/2—
Բամպակ մանած
Էթիլ Կ. 8/14 րը 50—60
Վաթիլ — 48—50—52
Էթիլ Կ. 16/24 — 64—84
Վաթիլ — 63—70

Բուրդիլ Երկաթուղեայ բաժին
ներուն 29երորդ վիճակահանութիւնն
Երեքարթի օրը կատարուելով հե-
տեւեալ թիւերը շահեցան.

Թիւ	Ձեռք	Թիւ	Ձեռք
1956945	600000	198763	1000
360145	60000	198765	"
333491	20000	310246	"
558541	"	310247	"
198761	6000	340708	"
559625	"	360141	"
822224	"	360143	"
894395	"	405128	"
1278437	"	534115	"
1375697	"	754248	"
92444	3000	754249	"
195587	"	857115	"
467352	"	900862	"
557787	"	924657	"
753250	"	946509	"
894392	"	1307429	"
900861	"	1376707	"
900863	"	1376708	"
1375698	"	1496875	"
1375700	"	1616115	"
1496872	"	1677415	"
1700408	"	1695048	"
71535	4000	1695050	"
192425	"	1956944	"
195388	"	1978206	"

400 Ձեռք շահող թիւք.

71531	459927	855251	1272831
71532	459928	855252	1282833
71533	459929	855253	1278136
71534	459930	855254	1278138
89496	467351	855255	1278439
89497	467353	857151	1278440
89498	467354	857152	1307426
89499	467355	857153	1307427
89500	534111	857154	1307428
92441	534112	857536	1307430
92442	534113	857537	1375696
92443	534114	857538	1375699
92445	534911	857539	1376706
92451	534912	857540	1376709
92452	534913	894391	1376710
92453	534914	894393	1393946
92454	534915	894394	1393947
92455	548491	900861	1393948
111641	548492	900866	1393949
111642	548493	924656	1393950
111643	548494	924658	1496871
111644	548495	924659	1496873
111645	557786	924660	1496874
192421	557788	946506	1616111
192422	557789	946507	1616112
192423	557790	946508	1616113
192424	558512	946510	1616114
195586	558513	987786	1628101
195589	558514	987787	1628102
195590	558515	987788	1628103
198762	559621	987789	1628104
198764	559622	987790	1628105
207381	559623	1036366	1616636
207382	559624	1036367	1616637
207383	578111	1036368	1616638
207384	578112	1036369	1616639
207385	578113	1036370	1616640
271101	578114	1061541	1677411
271102	578115	1061542	1677412
271103	581096	1061543	1677413
271104	581097	1061544	1677414
271105	581098	1061545	1695046
310248	581099	1135096	1695047
310249	581100	1135097	1695049
310250	754246	1135098	1700406
328781	754247	1135099	1700407
328782	841146	1135100	1700409
328783	841147	1174536	1700410
328784	841148	1174537	1775726
328785	841149	1174538	1775727
333492	841150	1174539	1775728
333493	816701	1174540	1775729
333494	816702	1184156	1775730
333495	816703	1184157	1868556
340706	816704	1184158	1868557
340707	816705	1184159	1868558
340709	822221	1184160	1868559
340710	822222	1204396	1868560
344481	822223	1204397	1890796
344482	822225	1204398	1890797
344483	828616	1204399	1890798
344484	828617	1204400	1890799
344485	828618	1233931	1890800
353391	828619	1233932	1956941
353392	828620	1233933	1956942
353393	834116	1233934	1956943
353394	834117	1233935	1973811
353395	834118	1260281	1973812
360142	834119	1260282	1973813
360144	834120	1260283	1973814
405126	844361	1260284	1973815
405127	844362	1260285	1978207
405129	844363	1272831	1978208
405130	844364	1272832	1978209
459926	844365	1272833	1978210

ԹԱՏՐՈՆ ՕՍՄԵՆԻԷ

Կէճի փաշա

Վերա-Բէն Թ. Էֆենդի Վերա-Բէն
1874 Նոյեմբեր 23 շաբաթ զընդ ժամ 2 1/2

ԱՐՏԱԳՈՅ ԿԱՐԳԻ ՆԵՐԿԱՅՈՒՅՈՒՄՆ
Ի ՆՈՒՍՏ

ԱԳԱՊԱՆ ՎԱՐՔԱՐԱՆԻ

ԿԱՆԵՐՈՒՄ

Թատրերգութիւն յերիս արար
Աղէքսանդր Տիւմալի

ՄԱՏԱՄ ՈՒՅԳՈՒՏԱ

Կատարողութիւն ի մի արար
Տաճիկերէն լեզուաւ

Կատարողութիւն ի մի արար
Տաճիկերէն լեզուաւ

Կատարողութիւն ի մի արար
Տաճիկերէն լեզուաւ

Կատարողութիւն ի մի արար
Տաճիկերէն լեզուաւ

ՊԱՐ ՍԻՆՈԴԱԿԱՆ

Ի մի արար

Պիտի պարեն Օր. Վ. Գարապէտեան
Օր. Վ. Պապստեան

Կերակի զիշէր ալ. Օրթագիւղի
Բարեկրպակ թատրոնին մէջ ԾԵՐՈՒՆ
ՆԻ ՏԱՄԱՊԵՏ Հինդ արարուածով
Թատրերգութիւնը պիտի ներկայաց-
ուի :

ԸՆԴԱՐՅԱՆ ԵՒ ՊԱՏԻՐԱՅԻՆ

ՕՐԵՑՈՅՑ

1875 թնիս

Յերեմայ Բահանայ

Պարունակութիւն (այս ի բուն Օ-
րացոյցէ) Ծանօթութիւն. Պաշտօնա-
կան ցուցակ անուանց միտակի երա-
խայից տուեալ ի Կրօնական ժողովոյ.

Շքանուր Եկեղեցականաց, աշխարհա-
կանաց. եւ իդական սեռի վարչու-
թիւն Հայոց. ցուցակ տուածնորդաց.

Թիւ համայն Հայոց. Հոյք ի Ռուսաս-
տան. հոյք եւ օր իշխանութիւնը բերիս-

տանեայ աղդաց ի Կ. Պոլիս. Թիւ մարդ-

կանց աշխարհի եւ կրօնք. վիճակադ-

րութիւն Տաճիկատանի. կայսերա-

զունք. նախարարք. ներկայացուցիչք

օտար տէրութեանց, Հայադիլ պաշ-

տօնատարք. բնակիչք գլխաւոր դա-

ւաւաց. յիշք եւ կրօնք. Համառօտ

պատմութիւնը սկզբնաւորութեանց

Էրկուոր Տէրութեանց. դահալարք.

դահաւաւանք. պաշտօնատարք բը-

նակիչք, զօրութիւնը, նաւատարք.

դանձք, պարաք. վաճառականու-

թիւնք. երկաթուղիք. թղթատարու-

թիւնք. հեռագրութիւնը գլխաւոր

Տէրութեանց, արժէք դրամայ դան-

դան աղդաց, պատկեր եւ կենսադ-

րութիւն Մառէշալ Մաք—Մաճոնի.

Մ. Թիէնի, Պիլիմարք իշխանի, Կիւ-

թէնպէրիկի.

Կը ծախուի զըրաւմանաց քով

զին 3 շաբաթ :

Կեդրոնատեղին է Մէլիմարք փաշ-

արմաճի խանի վերնադարի թիւ 28

ամեն օր ժամ 5 էն 6 :

ԿԱՐԵՊԵՏ ԵՂԱՆԿԱՆ

ՏՕԲԹՎՈՐ ԱՏԱՄԱՐԱՌՈՒԹԵԱՆ

Պատմութիւն իմացնելու յարդոյ

հասարակութեան եւ իւր յարդիլ

յաճախորդաց, որ իւր բնակութիւնը

փոխադրած է Լէհ աքա

առաջնորդութիւնը կրճատ ընդունուիլ ինչպէս
ղեկ մասակարգ քաղաքները գիւղերը և դա-
մեղեցիկութիւննոց համար պէտք է շինուի Մի-
սլավթիոյ Բելըշման բազարի մօտ Ղալվանի
խաղերի ու սրահ տնայտարար
Վ․ Ռ․ ՍՈՒԱՆ